

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 120 Lei
Pe jumătate
de an . . . 60 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

INSERTIUNI
și reclame după învoială

ROMÂNUL

REDACȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
A R A D,
Strada Meștanu No.
Tip. „Erdélyi Hirlap”.

Apare săptămânal sub îngrijirea organizației Tinerimei Național Tărăniste.

Cetatea lui Mihai.

Anul 1599.

Românii se uniră, pentru o clipă numai căci fatalitatea rezervase acestei națiuni, atunci, un viitor, pentru astăzi, un trecut, în care, osândit să treacă prin cele mai blestemate încercări și, slăvit să săvârșească lapte pe cari să le înscrie pe paginile istoriei sale cu litere de aur. A fost voința destinului ca acest popor să fie spaima învrăjbiților săi vecini cari au trebuit să se plece în fața vitejiei și virtuților sale.

În 1918 la 1 Decembrie cetatea lui Mihai, Alba-Iulia, își coboară porțile pentruca să primească nepoții viteazului domn cari proclamă unirea pentru totdeauna. Suferințe de secole au fost aruncate pe rug, lacrimi cari curgeau de sute de ani au fost șterse în acea marea zi. Tată și fiu despărțiți de zidul temniței sa'u îmbrățișat, gândiri, cari până atunci erau capturate în închisorile creierului, și-au luat zborul, simțiri, păstrate cu grijă și tălmăcite de moși la nepoți de secole, au rupt barierele și au cutrerat ținuturile locuite de frați de acelaș sânge și având aceleași aspirații. Lanțul Carpaților care stătea nesimțitor și îngâmfat despărțind două mări a trebuit să cedeze talazurilor cari voiau să se unească.

Unirea s'a făcut!

1927. Cetatea lui Mihai va trebui să-și deschidă iarăși porțile pentru a primi pe aceiași fii ai aceleași națiuni cari înainte cu nouă ani, îmbătați de fericire, cu simțiri și cugete curate, au proclamat unire. Se adună aici Ardealul să protesteze. Și va protesta acest Ardeal acuzat de regionalism în contra regionalismului al cărui pradă este, va protesta Ardealul crescut în concepții mai occidentale în contra africanismului care slăbește organismul său și al țării întregi. Se va ridica Ardealul, la 10 Octombrie, împotriva sistemului de exploatare colonială de care suferă deja de nouă ani, va cere drepturi egale cu a fraților de dincolo, drepturi de cari a fost privat. Ardealul va cere îndepărtarea și stărpirea acelor cari de nouă ani de zile s'au așezat deacurmezișul progresului, va cere deschiderea temnițelor pentru aceia cari de ani de zile pradă, fără scrupul, bogăția țării și va cere chemarea celor capabili și cinstiți la conducerea treburilor publice.

Ardealul a fost nădejdea fraților urgișiți din vechiul regat și el va fi scăparea întregii țări din ghiarele hidrei ce-i stoarce azi olaga vieții.

MAGISTRATURA!

— De I. Mihalache. —

Cu vre-o 4 ani în urmă, cutreerând satele unui județ din Basarabia, am rămas mirat, cum a putut guvernul de la București să ne facă așa de dușmăniți acolo pe cei din vechiul Regat: »țigani din Rumânia«, așa ni se spunea. Am văzut repede pricina: ce am avut mai rău aici, am trimis în Basarabia ca: perceptori, primari, notari, jandarmi, pretori, prefecti. Jat, bătae, înjurături de cort închisoare, abuz fără îrau și fără pedeapsă. Ce răsunset puteau să aibă într'o provincie, unde în lipsa unei culturi și unei conștiințe naționale se vedeau și se judecau »frații« după faptele de toate zilele?

Am găsit însă, în aceeaș Basarabie, o admirație pentru »Judecătorii D-voastră!»

Amărătul suflet basarabean, descoperise că și Regatul are ceva bun: judecătorii!

Iar noi, umiliți prin faptele »regătenilor« noștri (unul, fost prefect în Basarabia m'a înjurat de »Dumnezei« în fața unui sat întreg de basarabeni!) puteam răspunde basarabenilor: după judecătorii noștri să ne judecați pe cei din Regat — nu după lichelele trimise de administrația ciocoiască dela București.

Și suflétul desnădăduit al basarabeanului își găsea ancora: știa că este acolo un om, la care poate găsi dreptatea.

...Erau cei dintâi judecători trimiși în Basarabia! Răposatul Marghiloman alesese dintre cei mai buni magistrați din Țară.

Și așa au continuat și guvernele cealalte, în primi ani după Unire.

Au venit alegerile! Incepând cu cele parțiale de sub liberali, continuând cu cele generale averescane din 1926 și isprăvind cu cele liberale din acest an; altul este corpul magistraților din Basarabia astăzi — decât cel de acum 6—7—8 an, în urmă.

Puțini au rămas dintre cei buni. Puțini li s'au mai adăogat. Au fost trimiși dintre cei tineri al căror examen de admitere și de distingere, astăzi, acolo ca și aici, este »falsificarea alegerilor«.

S'a cerut și celor vechi »să falsifice«. Mulți au rezistat; unii au plecat scârbiți; iar unii, s'au înmuiat și au cedat. Am tost iarăș prin Basarabia! Nu se mai vorbește astăzi tot așa despre judecătorii noștri.

Ce am auzit acum, despre unii magistrați — mi-e rușine să scriu.

Ce crimă au făcut guvernele!...

Ce s'a petrecut în Basarabia, s'a pe trecut pretutindeni în restul țării.

Un judecător, intrat în magistratură cu câteva zile înainte de alegerile din 1926, mi-a mărturisit în timpul alegerilor din acest an:

«Eu știu că D-ta mă bănuiești. Nu pot tăgădui că sub averescani n'am făcut. Nu dădusem examenul, aveam nevoie de ei, îmi promisese; și m'am abătut dela da-

In pragul prăbusirii? . .

De sigur că a ajutat întâmplarea ca în ultimele zile să fie ieșit la iveală un număr neînchipuit de mare de fraude fantastice în dauna averii publice, dar zilele acestea erau de mult prevăzute, de mult așteptate.

Suntem oare în pragul prăbusirii?

Fraude la consilierate agricole, fraude la căile ferate, fraude la Monitorul Oficial, fraude în armată, fraude la Ministerul de finanțe, fraude la poștă, fraude la prefecturi, fraude la domeniile Statului și așa mai departe, fraude și fraude.

Milioane și zeci de milioane, împreună sute de milioane care sunt sustrate din averea publică, de către acei însărcinați cu administrarea banului public.

Vom rămânea măcar aici cu jafurile? Nu.

Suntem la început. Puroiul ce clocoțește sub scoarța poleită a administrației noastre publice încă nu a țignit afară. Organismul nostru plâpând încă nu are putere să-l elimine, de-abea dacă infecția și-a făcut cunoscută existența.

Acci cari și-au dat seama de primejdia ce ne amenință și-au făcut datoria și au dat de mult alarma.

Dar cine să-i asculte?

Când conducătorii țării se făceau că nu înțeleg primejdia, și, cei pudici își ascundeau ca ștrușul capul în socotelile lor de băcani, iar cei cinici recunoșteau oficial instituția bacșișului, când polițica a supraîncărcat toate biurourile cu de 3 ori mai mulți funcționari decât trebuie, pentru a le da salarii de foame, și a-i supune tuturor ademenirilor, ce puteau face acci care ve-

deau prăbusirea ce rânjește astăzi în fața noastră?

S'a spus de nenumărate ori că criza »morală« care ne cuprinde zi de zi e mai primejdioasă decât oricare altă criză, că insuficiența salarizării funcționarilor publici este o economie rău înțeleasă, este demoralizarea acelor funcționari și primejduirea serviciilor publice, că diferența dintre câștigul tuturor producătorilor și chiar al salariaților particulari și salariile funcționarilor publici este dezastruoasă pentru echilibrul sufletesc al acelor care administrează banul și serviciile publice.

S'a spus de nenumărate ori, că ușurința de câștiguri uriașe ale samsarilor și intermediarilor, de cele mai de multe ori politicieni, și viața de desfrâu a celor cu câștig ușor, demoralizează viața noastră publică și distruge plăcerea de muncă cinstită, că jaful în averea publică și averile neexplicabile ale unor politicieni, ajunși și miniștri în această țară, încurajează și garantează jaful subalternilor, că lipsa de control și de pedeapsă a vinovaților duce la generalizarea sistemului de comision, de bacșiș, de jaf în administrația țării.

S'a cerut să se dea funcționarilor salarii omenești care să-i puie la adăpost de orice ademenire necinstită. S'au dat soluții: stabilizarea monedei sau introducerea unei monede noi pe bază aur, economii la cheltuielile somptuoase și de lux, reorganizarea ministerelor și reducerea numărului funcționarilor la strictul necesar.

Mirajul revalorizării, cerințele de partid din ce în ce mai numeroase, demagogia față de funcționărimi au împiedicat rezolvarea problemei.

S'a cerut alungarea samsarilor din mi-

torie mea. Te asigur însă că acum voi fi drept: acum sunt magistrat, n'am nevoie de ei, le-am tolerat lucruri mărunte dar ce bănuiești D tu nu va fi.

Câți dintre tineri care intră astăzi în magistratură nu fac la fel și nu judecă la fel?

Nu observați că cele mai multe falsuri se fac de tineri care n'au trecut încă examenul, sau așteaptă numiri, or avansări, or transferări?

Ce crimă mai mare nu poate face guvernul unei Țări, decât să ucidă în sufletul unui tânăr credința în dreptate, cinste, lege — în momentul când își inaugurează cariera în viață?

Și mai ales în sufletul unui magistrat chemat „să facă dreptate”?

Ce convingere, ce crez, ce respect mai poate avea el pentru lege — ca să-l inspire și altora — dacă și-a prostituat sufletul lui curat din clipa în care și-a făcut intrarea...

Și ce încredere mai poate avea societatea să-și lase averea și rânduiala ei pe mâna unui astfel de om?

Nu se poate o crimă mai grozavă decât să pervertești un suflet de magistrat.

Și guvernele tiranice care au venit de la 1922 încoace, n'au făcut decât să scâlțeze și să spurce zi cu zi tinerele suflete care intră în magistratură!

Dar ce face mărăște iegurarea noastră, este că corpul magistraților — poate cel mai ales crop pe care îl are țara — nu numai că nu se împotrivesc și nu mișcă; dar se pare că se obișnuiește cu credință că... nu se poate altfel; or poate chiar... că așa trebuie!

Guvernele noastre, cu presa și celelalte mijloace ale lor, au izbutit să otrovească spiritul unora din magistrați: cred că și fac o datorie pentru țară, a falsifica rezultatul, ca nu cumva să vină la putere opoziția bolșevică!

După alegerile din 1922, un înalt magistrat de curte, spunea unui prieten al meu: «n'am prezidat alegeri, dar dacă aș fi prezidat, și eu aș fi falsificat, căci cred că e o datorie a împedica pe Țărăniști să vină la putere».

Iar acum, după alegerile din 1927, un

tânăr magistrat mi-a spus mie: „eu cred că faceți rău că nu căutați să câștigați pe magistrați de partea Dv.”

— Cum? am întrebat mirat.

— Prin propagandă, ca să vadă că nu sânteti așa cum vă descriu liberalii, și că nu sânteti dușmani magistraților, ci prieteni”.

Iată la ce nenorocite credințe au împins guvernările liberale averescane pe unii din magistrații cei buni!

Ce cred, și cum votează alegătorul — aceasta n'are importanță pentru acei magistrați. Rolul său este a nesocoti pe alegător — și a pune în procesul verbal ceea ce crede el, pentru partidul cutare; sau — în fine — „pentru Țară”.

Unde am ajuns...

Sânt pe urmă magistrați care înțeleg să-și facă datoria corect, dar sânt înfricoșați — n'au curajul să se împotrivescă — închid ochii, se spală pe mâini ca Pilat...

Unul din aceștia mi-a spus: faceți cum veți ști să ajungă la vot delegații: dacă sânt ei de față, judecătorul le poate spune la ai guvernului: »n'am ce face că mă obsearvă».

Iar altul, văzându-se terorizat, a lăsat pe ajutorul său să prezideze, deși știa că e necinstit. Când l-am întrebat de ce face acest lucru, mi-a spus: »pentru că sânteti slabi: când ai văzut că sânt terorizat, trebuia să-i ei de guler, cu ai Dtale »acolea sub ochii mei și vedeai apoi ce făceam eu!». Nu interesează restul convorbirii.

Oricare ar fi pricinile și căile întinderii corupțiunii printre magistrați, fapt este că aceasta corupțiune merge crescând.

În alegerile din 1927 falsul electoral s'a practicat pe o scară mult mai întinsă decât la 1926; iar la 1926, mult mai întins ca la 1922 când s'a practicat pentru întâia dată.

Fapt este iarăș că judecătorii de caracter, — care au avut curajul nu numai să reziste dar și să denunțe or să drezeze acte împotriva atentatorilor — au fost prigonii, iar cei care au călcat legea, au fost nu numai amnestiați dar și răsplătiți.

Răul nu se poate stabili câtă vreme cei ce se abat dela lege rămân nepedepsiți prin amnestie — recunoaște însuș

Ministrul Justiției într'o audienție.

Astăzi guvernele pot da rezultatul alegerilor înainte de se fi votat — după felul judecătorilor din circumscriptiile respective. Planul alegerilor din 1927 a fost elaborat exclusiv pe cunoașterea gradului de comptabilitate a magistraturii — jandarmeria având rolul de auxiliar, prin arestarea delegaților și candidaților, în scop ca judecătorii să lucreze neobservați de opoziție. Altfel — ce rost au avut numitele arestări?...

D-l Iuliu Maniu a spus un mare adevăr când a afirmat că dacă în Ardeal opoziția a obținut mai mare succes ca în restul țării, principala cauză stă în împotrivierea magistraților din Ardeal la fraudă.

Magistrații incorecți — iată reazămul de azi al guvernării absolutiste.

Magistrații corecți — iată nădejdea de înșănătoșire morală și politică a Țării.

Ce-i de făcut?

„Țărănismul”.

Corpul Portăreilor Tribunalului
Timișoara.

No. 82 927.

Portărel.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștință publică, ca în urma deciziei No. G. 2067/1927 a Judecătoriei Lipova în favorul lui Andrei Trombitás repr. prin dr. Vasile Vălean din Radna în contra lui Elena Albulescu din Lipova, pentru suma de 1950 lei capital, interese de 10 % dela 1 August 1925 și pentru spese deja stabilite și cele ce se vor mai stabili să fixează termen pentru efectuarea licitațiunii pe ziua de 22 Septembrie 1927 ora 17 în Lipova No. 626 pe când și unde se vor vinde prin licitație obiectele sepustrate și onume: 2 boi albi cu roșu prețuite în 10.000 lei.

Lipova, la 20 August 1927.

Portărel, Indisciplabil.

mistere, pedepsirea celor ce dau sau primesc comision, bacșiș sau mită, s'a cerut pedepsirea unor cazuri concrete și nu s'a făcut nimic. Interesele politice erau mai mari.

S'a cerut controlul averii tuturor funcționarilor publici sau care au fost funcționari publici, fie civili, fie militari. Sunt notorii averi scandaloase făcute fără nici o justificare, desfășurate și folosite cinic în văzul și protestul tuturor, și nu se găsește nimeni să ia o măsură. Ar fi să se lovească în cei mai de frunte partizani politici!

S'a cerut impozite mari pe averile mari, pe cheltuielile de lux și desfrâu. S'a mărit în schimb impozitele indirecte care lovesc în cei săraci și impozitele pe salarii cari pot fi încasate mai ușor.

S'a cerut organizarea controlului în administrațiile publice și modificarea legii contabilității și a curții de conturi, și nu s'a făcut până acum nimic. Suntem încă la studierea chestiunii de fel de fel de comisii și nu mai pășim la organizare.

Nu s'a făcut nimic din toate aceste, fiindcă totdeauna interesele egoiste de partid au trecut înaintea intereselor generale!

În orice serviciu public, și în special în ministere și direcții generale la București veți vedea forfolind sute de funcționari fără treabă, sau căutându-și treabă, cu o hârtie în mână învărtindu-se ceasuri întregi prin toate biourourile, urmărind cine știe ce chestie sau hârtie, furând timp, bani și aerul sărac din nenorocitele noastre biourouri.

Nimeni nu vede, nimeni nu are de îndreptat nimic.

Petiționarii cari nu vin singuri să-și urmărească cererea și să stea de capul func-

ționarilor, cu rugăminți, cu făgăduinți, sau bacșișuri, nu-și văd niciodată rezolvată cererea lor.

Nu cred că există Stat pe lume în care numărul hârtiilor înregistrate pierdute să fie atât de mare ca la noi.

Nu este Stat în care interesul publicului să fie mai nesocotit ca la noi.

Cei mai mulți funcționari sunt fără nici o pregătire și total lipsiți de conștiința datoriei de slujbaş al poporului. Rar când întâlnești funcționari care să fie urmăriți de ridicarea, de perfecționarea serviciului care îi este încredințat. Toți desgustați de tratamentul pe care îl au la serviciu și de mizeria pe care o duc acasă, nu au nici o tragere de inimă la muncă.

Lucrul în ministerele și serviciile noastre e fără spor, e un lucru de mântuială, de baljocură și chiul.

Pe funcționarii publici îi putem grupa în categorii bine definite, dar nu vom insista.

Sunt unii funcționari devotați și cinstiți în fond, cu care s'ar putea duce bine administrația publică, sunt alții lipsiți de orice calități sufletești, veniți aici pentru câștig ușor și fără muncă.

Sunt unii cari trăiesc o viață grea de mizerie, supți la față, cu ochii rătăciți, necurmat în căutarea unui liman, sunt alții care trăiesc minunat, fie că slujba li-e o sinecură, fie că li-e un izvor de mare câștig.

Într'un asemenea amestec nu putem găsi spiritul unei bune administrații a serviciilor publice.

Statul nostru nu are un corp de funcționari omogen, bine pregătit, integru și corect, care să menție și să impună ideea de autoritate.

Fără selecțiune, fără răsplata muncii fie-

căruia și fără ridicarea prestigiului de funcționar public nu vom putea întări și înălța autoritatea Statului nostru.

Într'un mare serviciu public un director spunea zilele trecute unui fabricant-furnizor următoarele:

„Numărate din funcționarii mei rămân aici în 12 și își satură foamea cu un ceal cu pâine. Gârbovi și prăpădiți, cu zilele la gură de oabe pot munci, îi chinule și foamea și grije celor de acasă.

„Banul pe care li-l dai dumneata ca bacșiș, îi privesc cu înfrigurare, căci el le va da putința să ducă o bucatică de pâine mai mult acasă».

Care funcționar plătit sub necesarul de viață își va putea scuti umilința de a primi un bacșiș?

Dar vine și ademenirea!

Funcționarul cu o însărcinare de aprovizionare, plătit insuficient, va primi comision dela un furnizor sau altul pentru că fi preferit. Slujbașul nu va căuta ca aprovizionarea să fie făcută în cât mai mare folos al serviciului; el nu va urmări decât putința de a obține un comision cât mai mare.

Tot astfel funcționarul care administrează un bun al Statului, dacă nu poate trăi cu ceea ce-i dă Statul, va fi silit să primească mita, în schimbul căreia un bun al Statului este schimbat sau vândut sub costul lui, unui speculador.

Și în fine, vine delapidarea!

Mănuind bani străini, când viața lor e plină de nevoi și griji, funcționarii puțin plătiți vor fi îndemnați să fure.

La început luând pentru a-și acoperi o trebuință urgentă cu gândul să-i înlo-

Inițiative laudabile.

Imi este peste putință să-mi imaginez un bun Român care să primească cu indiferență o inițiativă frumoasă, un început bun. Noi, acei cari scriem aceste rânduri, prin cari cerem mereu îndreptare, ridicarea la suprafață a adevăratelor valori, exploatarea energiilor noastre pentru progresul neamului, serbătorim un început bun cu cel mai înflăcărat entuziasm.

A fost umil pentru noi Români să vedem cum în patria noastră liberă toate ramurile de activitate, ale concetățenilor noștri minoritari, înfloresc, iar noi lăncezeam într-o patriarhală inactivitate.

O inactivitate condamnată sau, ca să nu fim prea aspri (?), o activitate redusă, în valoarea ei creatoare, la zero, s'a remarcat pe terenul sportiv. Atunci când — (am spus-o aceasta de atâtea ori) — națiunile culte ale Europei înscriu în bugetele lor miliarde pentru dezvoltarea sporturilor, când francezul, englezul sau maghiarul face chestiune de onoare a națiunii sale dintr-o întâlnire pe teren, pe noi Români, cari pretindem a fi digii cultural de est al lumii civilizate, ne lasă reci orice îndeletnicire nobilă. Prin relațiunile noastre sportive — îndeosebi azi, când suntem așa de slab reprezentați în străinătate — ne putem face cunoscuți, ne putem demonstra în fața întregii lumi energia noastră națională, un factor important căci prin ea te impui și vei fi respectat.

Sportul în țara Românească n'a prins decât în masele minoritare și puțină parte în generația tinăra a noastră. Pe noi ne-a reprezentat în străinătate la întâlniri sportive minoritarii, cari din astfel de întâlniri, nu odată, au știut să facă prilej de alte manifestațiuni.

Aradul, cel mai indicat dintre orașele ardeleane, se trezește. Aproape toți Români din pătura superioară a societății și-au dat mâna pentru a realiza ceva palpabil pe acest teren. Ei au întreprins o radicală reorganizare a singurei societăți sportive Românești „Gloria”. Acești entuziaști: medici, profesori, avocați, funcționari de tot felul, intenționează să atragă în sferele sportului sănătos și nobil tot ce acest oraș are Românesc. Ei

au lansat un frumos și documentat apel și liste de subscripție.

Este un început care merită toată lauda și un fenomen care prin splendoarea, dar îndeosebi prin necesitatea sa, trebuie să atragă pe tot Românii sub steagurile aceleiași societăți care apoi să devină farul mândriei noastre naționale, arătând, până la cele mai mare îndepărtări, peste mările de națiuni, că la noi a mai rămas din energia strămoșilor, se muncește, se crează și că sarcina de a duce falnicul nume de Roman până în adâncul infinitului vieții omenirii s'a lăsat în mâini vânjoase și demne.

Prin unire la succes! Cu noroc!

Centenarul luptătorului Dr. Ioan Rațiu.

În zilele trecute s'a publicat o știre probabil dată de vreun prieten care n'a cunoscut chestiunea, că în 19 August 1927 s'a împlinit o sută de ani dela nașterea energicului și neuităului conducător al Românilor din Transilvania și Ungaria, Dr. Ioan Rațiu. Informându-mă la membrul fam. Rațiu, ni s'a spus că nu în anul 1927, ci în August 1928 se împlinește o sută de ani dela naștere, ceea ce bine să se știe pentru lămurirea adevărului.

În legătură cu această știre mai dăm acum amănunte: Congresul avocaților ținut la Timișoara în anul 1926, a hotărât cu mare însuflețire să onoreze memoria marelu luptător național, ridicându-i în piața Turzii o statuă, pentru eternizarea pe veci a acestui ilustru coleg.

Un comitet, în frunte cu vrednicul și merituosul decan al baroului Turda, dl deputat Dr. Valer Moldovan, a început deja lucrările pentru sărbătorile ce vor avea loc în anul viitor, 19 August 1928, cu ocazia împlinirii de o sută ani dela nașterea președintelui memorandiștilor. Apelurile și listele de subscripție sunt lansate către toate barourile din țară. Nu ne îndoim, că avocații români își vor face datoria în mod demn.

Vom ajunge, poate, când și procurorul va fi împiedicat să-și facă datoria!

Interesele partidului, — ce zic? — interesele patriei vor dicta această măsură!

S'au descoperit fraude și excrocherii cu împroprietărirea. Un județ a fost jefuit, s'a alarmat toată lumea, agronomul e dat în judecată. Tărănimea, jefuită și în alte părți, cere dreptate, cer și alte județe anchetă. Mișcare de revizuire. Primejdie! Automat cade comunicatul ministerului și cere — ce grozăvic — patriotism, închidere de ochi patriotică pentru acoperirea tuturilor ticăloșilor, pe care îi știm pe care îi putem numi, pentru ca mișcarea pentru dreptate a țărănimei să nu ia proporții.

La fel va fi mâine. Se va cere închiderea patriotică a ochilor asupra tuturilor fraudelor, pentru a stânga o legitimă revoltă ce clocotește în sufletele noastre ale tuturilor, pentru a acoperi rușinea țării.

Dar noi știm că nici satisfacerea dreptății jicnite, nici satisfacerea cinstei ultragiante nu duc la revoltă, ci, dimpotrivă, la liniște și echilibru sufletec. Se urmărește totdeauna însă salvarea unor vinovați care sunt privilegiați.

Ei bine, aceasta revoltă!

Și pentru aceasta putem afirma că nimienii nu va putea împiedica prăbușirea administrației noastre viciale. Curățirea radicală a putreziciunii noastre publice nu poate să întârzie.

Un popor sănătos, curat sufletec și moral ca al nostru nu poate ieși decât întărit și înălțat dintr-o asemenea purificare. Tot ce este cinstit și curat în această țară cere măsuri radicale, oricâte jertfe ar cere ele și oricât de mari ar fi acele jertfe.

N. Ghiulea.

Românul.

Cine șade în noapte
Glumind prin șezători
Și vorbește în șoapte
De drag până în zori;

Cine știe alătea,
Povești cu feți frumoși
Cari fac să se renască
Viteji ca din strămoși;

Cine altul din trecut
Știe câte toate —
Mai mult decât Românul
Cine astăzi poate.

Românul cu tristețe
Exprim'a lui dureri,
In cântece și doine
El află mângăeri.

Pământul el și-l ară
Cu doi drăguți plăvani
Și moare pentru țară
Cruțând-o de dușmani.

Românul tot muncește!
Și nici când îi e greu
Românul nu își pierde
Nădejdea 'n Dumnezeu.

Șimand. 1 IX 1927.

Aug. Hotăran.

Alegerile comunale din Șeitin

Primitim spre publicare următoarea scrisoare:

A apărut în ziarul „Tribuna Nouă” și în ziarul „Erdélyi Hírlap” o calomnie la adresa organizației locale din comuna noastră Șeitin a Partidul Național-Tărănesc la care calomnie le-am și cerut ambelor ziare să rectifice spre lămurirea celor interesați, Vă rog on. Redicțiune să binevoiți a da loc după posibilitate cât mai de grab acestei rectificări în ziarul D-Vostră „Românul”.

În ambele ziare s'a publicat un succes colosal al part. N. Liberal, față de organizația locală a part. Național-Tărănesc din comuna Șeitin la alegerile consiliului communal ce s'a efectuat la 31 Aug. 1927. Aceste publicațiuni sunt inexacte întrucât conducerea part. Național-Tărănesc din comuna Șeitin fiind de convingerea că luptele politice introduse în viața locală a comunelor nu pot contribui de loc la promovarea intereselor obștești a ținut să nu depună listă de partid pentru alegerea consiliului communal lăsând libertate deplină membrilor să se ralieze la lista cari o cred mai acomodată să servească interesele generale a comunei, prin urmare part. N. Liberal nici nu era în situația de a obține vre-un triumf asupra organizației locale a part. Național-Tărănesc.

La alegerea consiliului communal din Șeitin a fost prezentate singur 2 liste: 1 în cap cu Simeon Costea membru în part. Naț. Liberal, 2 în cap cu Nicolae Gerău exclus decurând din partidul N. Liberal, care prin urmare nu putea să reprezinte partidul Național-Tărănesc nefiind nici măcar înscris nici odată în acest partid, precum nici consoții lui de pe lista prezentată de el, deci o minciună sfruntată din partea autorului acestor publicațiuni.

Șeitin, la 15 Sept. 1927.

Arcadie Tornean,

membru în comitetul Jud. al part. Național-Tărănesc.

cuiască. În neputință de a-i pune la loc, ia alți bani pentru a-și acoperi alte lipsuri și ia mai mult pentru a-i șpețula și a acoperi întreaga sumă delapidată. Și așa din groapă în groapă, ajutat de lipsa de control și de plăcerea unei vieți mai bogate și mai plăcute, funcționarul necinstit se afundă în mociră și în pierzanie. El știe că la sfârșitul acestei curse nebune, e sau rușinea definitivă sau moartea, și atunci îl apucă frenezia delapidării, și merge nebunește spre prăpastie.

Sunt vinovați? De sigur, ar fi putut acești oameni să fie mucenici, să vadă murind acasă ai lor, să se vadă distrugându-se ei însuși zi de zi, și să fie cinstiți, să nu puie mâna în ban străin. Dar dacă nu toți oamenii au suflete de martiri, și exemplele rele din jurul lor îi zguduie în fiecare zi, sunt numai ei vinovați? Nul!

Conducătorii acestei neferice țări, care au ținut și țin funcționarii în mizerie, care au tolerat și tolerează, au acoperit și acopăr toate ticăloșiile, sunt întâii vinovați!

Necinstea care se ivește în fiecare colț nu e întâmplătoare, e generală. Mâine va izbucni, va trebui să izbucnească, fiindcă nici o putere omenească nu o va putea opri până la sfârșit.

Poate această izbucnire va putea fi amânată, conducătorii înspăimântați de prăbușirea întregii administrații publice vor căuta să acopere. Sunt amestecați mulți, unii foarte sus, scăpându-i pe ei, vor fi scăpați și mulți alți mai mici. Sunt oamenii partidelor, care sunt apărați cu cinșim chiar când sunt dovediți, — să ne închipuim că nu vor fi acoperiți când încă ticăloșia lor nu va fi publică?

Citiți și răspândiți,
ziarul „Românul”,

Informațiuni.

— Consiliul Municipiului Arad va ținea ședințele sale în zilele de 17 și 18 Sept. cu o ordine de zi bogată și variată.

— Dr. Albu Stefan directorul Clinicii de Femei din Arad, reîntors din concediu și-a reînceput consultațiunile.

— D-nii abonați cari sunt în restanță cu plata abonamentului sunt rugați cu insistență a înainta prin mandat postal costul, cel mai târziu până la 15 Oct. a. c. altfel li se va sista ziarul.

— Centenarul episcopului Mihai Pavel din Oradia-Mare, care a făcut atâta bine culturii și școlii românești. între altele prin ridicarea instituțiilor de cultură și educație din Beiuș, s'a serbat în cadre modeste. S'a organizat un perelinaj la mormântul său din comuna Slatina (Cehoslovacia), unde s'a oficiat un serviciu divin.

— Congresul „Uniunii avocaților” s'a ținut în acest an la Constanța în zilele de 9—11 Sept. sub președinția D-lui Dem. D. Dobrescu președintele Uniunii, de față fiind și Dl Stelian Popescu ministrul justiției, care a promis mai multe îmbunătățiri legii accelerării, care stinjenește mersul justiției.

— La primăria orașului Siliștră s'au descoperit fraude de sute de mii de lei, săvârșite de funcționarii orașului.

— „Cuvântul” din București aduce acuzațiuni părintelui Lupaș, ministrul sănătății în trecutul guvern, că a cumpărat instrumente medicale de peste 560 milioane lei, și cari vor fi aruncate în depozit parte din cauză că nu corespund cerinței lor moderne, parte din cauza marelui cantități, ce s'a comandat.

— C. Caramfil deputat, președintele organizației noastre din județul Covurlui, un membru marcant din garda lui Take Ionescu, unul din cei mai statornici luptători, sosind din Carlsbad, a murit subit în Sinaia. A fost înmormântat la Galați, locul activității sale publice. La funeralii au luat parte și Dnii Iuliu Maniu și I. Michalache.

— Dl N. Iorga la Cluj a ținut 2 conferințe una la Universitate despre: „Liniile principale ale istoriei Ardealului”, alta la clubul muncitoresc despre: »Programe și teorii politice», ambele cu succes strălucit.

— Dela moartea lui Aurel Vlaicu, care drept simbol al Unirii a trecut prima-oară Carpații în zbor cu prețul vieții sale, au trecut 14 ani. Aceasta tristă dată s'a comemorat la Bănești-Câmpina prin un serviciu religios și cuvântări ocazionale.

— Noi mari fraude de milioane s'au descoperit la divizia 8-a de infanterie din Cernăuți prin mandate false de plată pentru grâu. ce nu au fost livrat, și a cărui cost locot. Maieran prin ajutorul alor 2. comercianți lea incasat dela Administrația Financiară Locotenentul vinovat a dispărut, cei 2 complici civili au fost depuși în arest. Pagubele cifrează la suma de de peste 3 milioane.

— Cutremur de pământ în Galați s'a resimțit pe o durată de 40 secunde având direcția sud-vest.

— La Palatul Regal din București s'au început reparațiunile aripei distruse de focul de azi iarnă.

— La Cluj s'a oficiat un parastas înplinindu-se un an dela moartea lui Mihai Em. Procopiu fost șef-redactor la »Patria» și vice-președinte al Sindicatului Presei din Ardeal și Banat.

— O mare extrocție la Galați. Procuristul soc. »Dunărea» Avramoviciu falsificând iscăliturile conducătorilor societății a reușit să încaseze o sumă de aproape 3 milioane. A mai extrocțat și alte băncii din Galați cu o sumă de 1 milion Lei. Extrocțul descoperit a dispărut, el ducea o viață de mare lux cu automobil. S'au luat măsuri de a fi prins.

— În momentul punerii ziarului sub presă aflăm cu bucurie reușita candidaților partidului național-țărănesc în persoana D-lui G. Mironescu prof. univ., ales la Făgăraș cu zdrobitoare majoritate, a D-lui I. Răducanu ales la Dolj, tot cu imensă majoritate. La Iași a fost declarat ales Dl Ion Zippa, iar la Storojineț Dl Mavrodi. Rezultatele din Bălți și Durostor nu se cunosc încă.

— LA CRAIOVA partidul național-țărănesc a ținut o mare adunare la care au asistat și ținut cuvântări cu entuziasm primite D-nii: Iuliu Maniu, Ion Michalache, Dr. Alex. Vaida-Voivod, V. Potârcă etc. Adunării mulțimea în număr deosebit de mare a manifestat în fața clubului partidului.

— IN JAPONIA în zilele aceste a bătuit unul din cele mai groaznice taifunuri ce s'a deslănțuit vreodată asupra acestei țări de insule. Pe o insulă mai mică n'a ramas nici un pom, corăbii s'au scufundat și si-au pierdut viața până acum peste 4000 de oameni.

— La alegerile generale în Iugoslavia au eșit învingătoare partidele guvernamentale.

— Conzulul italian din Paris a fost împușcat de un tânăr în localul legațiunii italiene. Motivul se zice ar fi de ordin politic. Conte Mardini a sucombat nu mult după atentat.

— Rakovsky ambasadorul sovietic din Paris este nevoit să plece din postul său în urma lipsei de tact diplomatic, amestecându-se în agitații comuniste în Franța. Urmașul său se afirmă, că va fi Rozengold, fostul însărcinat la Londra.

— Complot contra lui Mustafa Kemal. Din Constantinopol se anunță că au fost arestate câteva persoane sub acuzația de a fi complotat un atentat împotriva lui Mustafa Kemal Pașa Unii din cei arestați au mărturisit că aveau intenția să arunce în aer trenul cu care președintele Republicii se înapoia la Angora.

— Știri sosite din Sofia anunță că fostul țar al Bulgariei Ferdinand tatăl actualului rege Boris, ar fi primit din partea guvernului bulgar autorizația să reintre pentru câțva timp în Bulgaria. Se afirmă chiar că exțarul Ferdinand ar intra în Bulgaria odată cu regele Boris, care se află, după cum se știe, — actualmente în străinătate. Fostul țar ar locui în tot timpul cât va sta, la castelul Euxinograd.

Citiți și răspândiți
ziarul „Românul”

APOLLO
dela 17—20 Septembrie
Unchiul plasator de căsătorie
Rep. incepe la orele 5, 7 și 9¼

**Cel mai bun organ
pentru inserațiuni
este ziarul nostru
„Românul”**

Mobile cu plata'n rate, pe lângă prețul plății în numerar se găsesc in Magazinul GARAI, Piața Avram I. I.

C. F. R.
Direcțiunea 5. de Exploatare
Timișoara.

No. 25308—1927.

PUBLIKAȚIUNE.

Conform ordinului Subsecretariatului de Stat CFR No. 37566 Direcțiunea noastră de Exploatare este autorizată să emite și să preschimbe carnete de identitate pentru penzionari CFR și a Statului.

A) Pentru emiterea carnetelor pensionarilor CFR și membrilor lor de familie (soție și copii minori) se vor prezenta următoarele dovezi:

1. Decizia Ministerului de Finanțe și livretul de penzie sau dovada Administrației Financiare de unde își ridică pensia. În cazuri că pensionarului CFR nu i s'a regulat încă dreptul la penzie, carnetul se va omite pe baza decretului de scoatere la penzie, cu obligația că ulterior să prezinte decizia Direcțiunii Penziilor din Ministerul de Finanțe.

2. Carnetele din timpul când era în activitate.

3. Pentru soție se va cere: carnetul din timpul activității sau un certificat din partea ofițerului stărei civile că nu s'a desfășurat căsătoria.

4. Pentru copii minori, extractul de naștere spre a se stabili etatea lor (anul, luna).

5. Câte o fotografie semnată de titular(ă), de preferat fotografia cu fondul alb.

6. Una chitanță eliberată de orice casă de bilete CFR pentru cl. I. 30 lei, cl. II. 25 lei, cl. III. 20 lei, iar pentru carnetul de copil 10 lei.

B) Pentru emiterea carnetelor pensionarilor de Stat și membrilor lor de familie (soție și copii minori) se vor cere următoarele dovezi:

1. Decizia Direcției Penziilor din Ministerul de Finanțe sau dovada Administrației Financiare de unde își ridică pensia.

2. Dovada de funcția avută ca funcționar sau carnetul din timpul activității.

3. Pentru soție, certificatul din partea Ofițerului stărei civile de nedeșfacerea căsătoriei.

4, 5, 6. Idem ca pentru pensionarii CFR. Pentru identificarea localității unde este stabilit pensionarul se va cere buletinul de populație spre a se putea constata că domiciliază permanent în cuprinsul Direcțiunii de Exploatare.

Timișoara la 24 August 1927.

Director de Exploatare.

Redactor responsabil Dr. Bărbușiu.

Cele mai ieftine tipări-
turi precum cărți, pla-
cate, afișe și altele se
pot procura la tipogr.

ERDELYI HIRLAP

Serviciu prompt.

URANIA

dela 17—20 Sept.

Patt și Patachon

Rep. incepe la orele 5, 7 și 9¼